

มหากุสสปตฺเถร วตฺถุ ฯ

“อฺยุยฺญชฺนุตฺตี อิมํ ธมฺมเทสนํ สตฺถา เวพฺพเวเน วิหรนฺโต
มหากุสสปตฺเถรํ อารพฺภ กเถสิ ฯ

ธรรมเนียมของพระพุทธเจ้าผู้เสด็จจาริก

(หน้า ๕๕-๕๖ เอกสมัยี หิ สมเย -ตเวท ชาตฺนฺติ)

เอกสมัยี หิ สมเย สตฺถา ราชคเเท วุตฺถวสุโส
“อทุฏฺม- มาสจฺเจเยน จาริกํ ปกฺกมิตฺตสํมัตติ ภิกฺขุณฺโณ อโรจาเปสิ ฯ
วตฺตํ กิเรตํ พุทฺธานํ ภิกฺขุหิ สทุธิ จาริกํ จริตฺตูกาแมนํ “เอวํ
ภิกฺขุ อตฺตโน ปตฺตปจฺจนจิวรรชนาทีนึ กตฺวา สุขํ คมิตฺตสนฺตฺตี
“อิทานิ อทุฏฺมมาสจฺเจเยน จาริกํ ปกฺกมิตฺตสํมัตติ ภิกฺขุณฺโณ อโรจาปนํ
ฯ ภิกฺขุสุ ปน อตฺตโน ปตฺตปจฺจนาทีนึ กโรนฺเตสุ, มหากุสสปตฺเถ
โรปี จิวรรานึ โธวี ฯ ภิกฺขุ อฺชฺฌายีสุ “เถโร กสฺมา จิวรรานึ โธวติ;
อิมสมัยี นคเร อนฺโต จ พหึ จ อฏฺฐารส มนุสฺสโกฏฺฐิโย วสนฺติ:
ตตฺถ เย เถรสฺส น ฅาตกา, เต อฺปฏฺฐจากา; เย น อฺปฏฺฐจากา, เต
ฅาตกา; เถรสฺส จตฺตฺหึ ปจฺเจเยหึ สมฺมานํ สกฺกาโร กโรนฺติ; เอต
ตํ อฺปการํ ปหาย เอส กํ คมิตฺตสฺติ; สเจปี คจฺเจเยย, มาปมา
ทกนฺทรโต ปริ น คจฺฉิตฺตสฺติ ฯ สตฺถา กิร ยํ กนฺทรํ ปตฺวา ปน
นิวตฺเตตฺตพฺพยฺตฺตเก ภิกฺขุ “ตฺตฺมเห อิติ ปฏฺฐินิวตฺตถ, มา ปมชฺชิตฺถา
ติ วเทติ, สตา “มาปมาทกนฺทรธาติ วุจฺจติ, ตํ สนฺธาเยตํ วตฺตํ
ฯ สตฺถาปี จาริกํ ปกฺกมนฺโต จินฺเตสิ “อิมสมัยี นคเร อนฺโต จ
พหึ จ อฏฺฐารส มนุสฺสโกฏฺฐิโย วสนฺติ, มนุสฺสทานํ มงฺคลามงฺ
คฺลฏฺฐาเนสุ ภิกฺขุหิ คนฺตพฺพํ โหติ, น สกฺกา วิหารํ ตฺวจนํ

กาตุํ, กนฺนุ โข นีวตฺตาเปสฺสามีติ ฯ อถสฺส เอตทโหสิ
 “กสฺสปลสฺส เจเต มนุสฺสา ฅาตกา จ อุปฺภจจา กา จ, กสฺสปี
 นีวตฺเตตฺตํ วมฺมจฺจตีติ ฯ โส เถรํ อาห “กสฺสปล น สกฺกา วิหารํ
 ตฺวจนํ กาตุํ, มนุสฺसानํ มงฺคลามงฺคลฺภจฺจาเนสุ ภิกฺขุหิ อตฺโถ
 โหติ, ตฺวํ อตฺตโน ปริสาย สทฺธิ นีวตฺตสฺสุติ ฯ “สาธฺว ฆนฺเตติ เถ
 โร ปริสํ อาทาย นีวตฺติ ฯ ภิกฺขุ อฺชฺฅมายีสุ “ทิจฺจํ โว อาวุโส,
 นนฺนุ อิทาเนว อมฺเหหิ วุตฺตํ, ‘มหากสฺสโป กสฺมา จีวรานิ โหว
 ติ, น โส สตฺถารา สทฺธิ คมฺิสฺสตีติ ยํ อมฺเหหิ วุตฺตํ, ตเทว
 ชาตฺนติ ฯ

พระศาสดาตรัสบรรพจริตของพระเถระ
 (หน้า ๕๖-๕๗) สุตถา ภิกฺขุณฺ-มหากสฺสปตฺเถรวตฺถุ)

สต
 ธา ภิกฺขุณฺ กถํ สุตฺวา นีวตฺติตฺวา จิตฺโต อาห “ภิกฺขเว กิณฺนาเมตํ
 กเถถาติ ฯ “มหากสฺสปตฺเถรํ อารพฺภ กเถม ฆนฺเตติ อตฺตนา
 กถิตนฺิยามเนว สพฺพํ อาโรเจสุํ ฯ ตํ สุตฺวา สตฺถา “ภิกฺขเว
 ตฺมฺเห กสฺสปี ‘กุเลสุ เจว ปจฺจเยสุ จ ลคฺโคติ วเทถ, โส
 ‘มม วจนํ กริสฺสามีติ นีวตฺโต, เอโส หิ ปุพฺเพปิ ปตฺถนํ
 กโรนฺโตเยว ‘จตุสุ ปจฺจเยสุ อลคฺโค จนฺโทปโม หุตฺวา กุลานิ
 อุปสงฺกมิตฺตํ สมตฺโถ ภเวยฺยนฺติ ปตฺถนํ อกาสิ, นตฺเถตฺส
 กุเลสุ วา ปจฺจเยสุ วา สงฺโค; อหํ จนฺโทปมปฺปฏิปทญฺเจว
 อริยวสฺปปฏิปทญฺจ กเถนฺโต กสฺสปี อาทิ กตฺวา กเถสินฺติ ฯ
 ภิกฺขุ สตฺถารํ ปุจฺฉีสุ “ฆนฺเต กทา ปน เถเรน ปตฺถนา จปีตาติ ฯ

“โสตุกามตถ ภิกขเวติ ฯ “อาม ภนุเตติ ฯ สตุถา เตสํ “ภิกขเว
 อิติ สตสทสสทปมตถเก ปทุมุตตโร นาม พุทฺโธ โลก
 อุตปาทีติ วตฺวา ปทุมุตตรพุทฺธกาเล เตน จปีตํ ปตฺถนํ อาที
 กตฺวา สพุพฺ เณรสฺส ปุพฺพจริตํ กเถสิ ฯ ตํ เณรปาถิยํ วิตุถาริตเมว
 ฯ สตุถา ปน อิมํ เณรสฺส ปุพฺพจริตํ วิตุถาเรตฺวา “อิติ โข ภิกขเว
 อหํ จนฺโทปมปฺปฏิปทญฺเจว อริยวสฺปฺปฏิปทญฺจ มม ปุตฺตํ กสฺสปี
 อาที กตฺวา กเถสิ, มม ปุตฺตสฺส ปจฺจเยสุ วา กุเลสุ วา
 วิหาเรสุ วา ปริเวณฺเณสุ วา สงฺโก นาม นตฺถิ, ปลฺลเล
 โอตฺริตฺวา ตตฺถ จริตฺวา คจฺจนฺโต ราชหํโส วิย กตฺถจि
 อลคฺโคเยว มม ปุตฺโตติ อนุสนฺธิํ ฆมฺเฏตฺวา ฐมฺมํ เทเสนฺโต
 อิมํ คาถมาห

“อฺยฺยฺยฺยชฺชนฺติ สตีมนฺโต, น นิเกเต รมนฺติ เต;
 หํสาว ปลฺลลํ หิตฺวา โอกโมกํ ชนฺติ เตติ ฯ

ตตฺถ “อฺยฺยฺยฺยชฺชนฺติ สตีมนฺโตติ: สตีเวปลฺลปฺตฺตา จีณา
 สวา อตฺตนา ปฏฺวิวิทฺถคฺคฺเณสุ ฌานวิปฺสฺสนาทีสุ อาวชฺชน
 สมาปชฺชน- วุฏฺฏจฺานาธิฏฺฏจฺานปฺปจฺจเวกฺขณาทิ อฺยฺยฺยชฺชนฺติ ฆมฺเณนฺติ
 ฯ น นิเกเต

รมนฺติ เตติ: เตสํ อาลเย รติ นาม นตฺถิ ฯ หํสาวาติ เทสนาสีสมेतํ ฯ
 อยมฺปเนตฺถ อตฺถโธ: ยถา โคจรสมฺปนฺเน ปลฺลเล สกฺุณา อตฺตโน
 โคจริ คเหตุวา คมนกาเล “มม อุกกํ, มม ปทุมํ, มม อฺปฺปลํ,
 มม ปุณฺฑารีกํ, มม ติณฺนฺติ ตสฺมี จาเน กถฺจิ อาลยํ อกตฺวา
 อนเปกฺขาว ตํ ปเทสํ ปหาย อฺปฺปติตฺวา อากาเส กิพฺมานา
 คจฺจนฺติ; เอวเมเต จีณาสวา ยตฺถ กตฺถจิ วิหรนฺตาปี กุลาทีสุ

อลศุคาเอว วิหริตฺวา คมนสมเยปี ตํ จานํ ปหาย คจฺจนฺตา
“มม วิหาโร, มม ปรีเวณฺ, มม อุปฺภูจกาทิ อนาลยา อนเปกฺขา ว
คจฺจนฺติ ฯ โอกโมกนฺติ: อาลยํ สพฺพาลยํ ปรีจฺจนฺตีติ อตฺถิ ฯ
เทสนาวสานเ พหุ โสตาปตฺติผลาทินิ ปาปฺณีสฺสูติ ฯ
มหากสฺสปตฺเถร วตฺถุ ฯ
